

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์ ป. 5

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์
- ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลาง
- มุ่งพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี
- มุ่งพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
- มุ่งพัฒนาความรู้แบบบูรณาการเป็นองค์รวม
- กิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิด *Backward Design* และ *BBL*
- กิจกรรมสร้างเสริมพหุปัญญาและความเข้าใจที่คงทนของผู้เรียน
- กิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการทางสังคมศึกษา
- แบบทดสอบ วัดผล ประเมินผล หลากหลาย ครอบคลุมทุกด้าน

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สาราณราชฤทธิ์

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557
email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ประวัติศาสตร์ ป. 5
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ คัดแปลง และเผยแพร่

ส่วนใดส่วนหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

ผู้เรียบเรียง

สุเทพ จิตรชื่น กศ.บ., กศ.ม.

บุญรัตน์ รอดตา ศษ.บ.

ลลิตา ศักดิ์สิน ศศ.บ.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ISBN 978-974-18-6040-1

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเริงชัย จงพิพัฒนสุข กรรมการผู้จัดการ

สื่อการเรียนรู้อื่น ป.1-ป.6 (ชั้นละ 1 เล่ม) ตัวชีวิต เป็นชั้นปี ตามหลักสูตรแกนกลางฯ 2551

- หนังสือเรียน (ศธ. อนุญาต) ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผ่นฯ (CD)

1) หนังสือเรียน 2) แบบฝึกหัด 3) ฉบับ สมบูรณ์แบบ 4) แผ่นฯ (CD)

- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) ภาษาไทย ป. 1-6 เล่ม 1-2..... สุระ ดามา พงษ์ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) คณิตศาสตร์ ป. 1-6 เล่ม 1-2.....ประทุม พร ศรี วัฒนกุล และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) วิทยาศาสตร์ ป. 1-6..... ดร.บัญชา แสนทวี และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 1-6.....สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) สุขศึกษาและพลศึกษา ป. 1-6.....ผศ. เขาวลิต ภูมิภาค และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) ศิลปะ ป. 1-6..... ทวีศักดิ์ จรุง กิจ และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) การ งานอาชีพและเทคโนโลยี ป. 1-6.....อรุณี ลิ้มศิริ และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) เทคโนโลยีสารสนเทศ ป. 1-6.....ดร.ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และ คณะ

- หนังสือเรียน • แบบฝึกหัด • แผ่นฯ • ซีดี Tops ป. 1-6.....Rebecca York Hanlon และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกหัด • แผ่นฯ • ซีดี Gogo Loves English ป. 1-6.....Stanton Procter และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกหัด • แผ่นฯ • ซีดี BINGO! ป. 1-6..... Ken Methold และ คณะ

สื่อ การ เรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) ภาษา อังกฤษ ป. 1-6.....ดร.ประไพพรรณ เอม ชู และ คณะ

สื่อ การ เรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ หลักการใช้ ภาษาไทย ป. 1-6..... สุระ ดามาพงษ์ และ คณะ

สื่อ การ เรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ เศรษฐกิจพอเพียง ป. 1-6..... พิษณุ เพชรพัชรกุล และ คณะ

สื่อ การ เรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ คุณธรรม นำ ความรู้ ป. 1-6.....สุเทพ จิตรชื่น และ คณะ

กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ฉบับสมบูรณ์แบบ ป. 1-6.....ดร.อำนาจ ช่างเรียน และ คณะ

กิจกรรม ยุวกาชาด ฉบับสมบูรณ์แบบ ป. 1-6.....ดร.อำนาจ ช่างเรียน และ คณะ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ป. 5 เล่มนี้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด **Backward Design** ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered) ตามหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม บทบาทของครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบความสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้

อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์เล่มนี้ได้จัดทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งครอบคลุมสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ภายในเล่มได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์เล่มนี้นำเสนอเนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผล ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีกับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ และ โครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้ สมบูรณ์แบบ และหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน แบ่งเป็นแผนย่อยรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครู ซึ่งบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ป. 5 เล่มนี้ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้	1
1. แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้	2
2. สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้	5
3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design	6
4. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์	18
5. ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีกับสาระการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้	21
6. โครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้	24
ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้	25
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น	26
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	26
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	27
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 วิธีการสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น	29
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 วิธีการสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น	32
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ความจริงกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์	35
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา	38
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	38
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	39
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การสถาปนากรุงศรีอยุธยาและปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญของ อาณาจักรอยุธยา	41
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 พระมหากษัตริย์อยุธยา	44
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การปกครองสมัยอยุธยา.....	47
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เศรษฐกิจสมัยอยุธยา	50
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 การสิ้นสุดสมัยอยุธยา	53
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พัฒนาการสมัยอาณาจักรธนบุรี	56
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	56
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	57
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 การกอบกู้เอกราชและการสถาปนากรุงธนบุรี.....	59
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 การปกครองสมัยธนบุรี	62

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เศรษฐกิจและการสิ้นสุดสมัยธนบุรี.....	65
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 บุคคลสำคัญสมัยอยุธยาและธนบุรี.....	68
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	68
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	69
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง).....	71
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ.....	74
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช.....	77
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช.....	80
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 ชาวบ้านบางระจัน.....	83
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช... ..	86
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ภูมิปัญญาสมัยอยุธยาและธนบุรี.....	89
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	89
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	90
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 ภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา	92
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19 ภูมิปัญญาไทยสมัยธนบุรี	95
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 อารยธรรมตะวันออกและวัฒนธรรมต่างชาติ.....	98
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	98
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	99
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20 การเข้ามาของอารยธรรมอินเดียและจีนในดินแดนไทย และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	102
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 21 อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบัน.....	105
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 22 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการรับวัฒนธรรมต่างชาติ.....	108
ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู.....	111
ตอนที่ 3.1 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลาง.....	112
ตอนที่ 3.2 โครงงานและแฟ้มสะสมผลงาน	115
ตอนที่ 3.3 ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้และรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง.....	119
ตอนที่ 3.4 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้.....	121
ตอนที่ 3.5 แบบทดสอบปลายปี.....	134
ตอนที่ 3.6 ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมิน	148